

Hlavný kontrolór mesta Trebišov

Číslo: 39

Materiál určený na zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Trebišove dňa: 13. 12. 2021

Názov materiálu: Správa o výsledku kontroly dodržiavania VZN mesta Trebišov č. 153/2017 o ovzduší a o poplatku za znečisťovanie ovzdušia malými zdrojmi znečisťovania

Obsah materiálu: - správa

Návrh na uznesenie:

Mestské zastupiteľstvo v Trebišove

berie na vedomie

Správu o výsledku kontroly dodržiavania VZN mesta Trebišov č. 153/2017 o ovzduší a o poplatku za znečisťovanie ovzdušia malými zdrojmi znečisťovania.

Predkladá: Ing. Ľubomír Princík, hlavný kontrolór

Spracoval: Ing. Ľubomír Princík, hlavný kontrolór

V Trebišove 29. 11. 2021

predkladateľ

Hlavný kontrolór mesta Trebišov

Správa o výsledku kontroly dodržiavania Všeobecne záväzného nariadenia mesta Trebišov č. 153/2017 o ovzduší a o poplatku za znečistenie ovzdušia malými zdrojmi znečistenia.

Na základe ustanovenia § 18f ods. 1 zákona č. 369/1990 o obecnom zriadení Z. z. bola vykonaná kontrola dodržiavania VZN mesta Trebišov č. 153/2017 o ovzduší a o poplatku za znečistenie ovzdušia malými zdrojmi znečistenia.

Začiatok kontroly:

18.10.2021

Kontrolovaný subjekt:

Mesto Trebišov

Kontrolu vykonal:

Ing. Ľubomír Princík

Predmet kontroly:

Preverenie dodržiavania povinnosti prevádzkovateľov malých zdrojov znečistenia ovzdušia, kontrola oznamovania malých zdrojov znečistenia ovzdušia, úhrady poplatkov a iných ustanovení VZN mesta Trebišov č. 153/2017 o ovzduší a o poplatku za znečistenie ovzdušia malými zdrojmi znečistenia.

Cieľ kontroly:

Zistiť súlad so zákonmi, všeobecne záväznými nariadeniami a internými predpismi Mesta Trebišov.

Kontrolované obdobie:

Roky 2018, 2019, 2020

Zistený stav:

Vyžiadané doklady

- Oznámenia prevádzkovateľov malých zdrojov znečisťovania ovzdušia za roky 2018, 2019 a 2020.
- Rozhodnutia Mesta Trebišov o vyrubení ročných poplatkov pre prevádzkovateľov malých zdrojov znečisťovania ovzdušia za roky 2018, 2019 a 2020.
- Dokumentácia o zaplatení vyrubených poplatkov za znečisťovanie ovzdušia malými zdrojmi znečisťovania za roky 2018, 2019 a 2020.

Zákonné ustanovenia

- Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov
- VZN mesta Trebišov č. 153/2017 o ovzduší a o poplatku za znečisťovanie ovzdušia malými zdrojmi znečisťovania (VZN účinné od 11.10.2017)

Základné zákonné pojmy

Znečisťujúca látka je akákoľvek látka vnášaná ľudskou činnosťou priamo alebo nepriamo do ovzdušia, ktorá má alebo môže mať škodlivé účinky na zdravie ľudí alebo životné prostredie, okrem látky, ktorej vnášanie do životného prostredia je upravené osobitným predpisom (2) (§ 2 písm. b) zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší).

Zdroj znečisťovania ovzdušia je stacionárny zdroj, ktorým je technologický celok, sklad alebo skládka palív, surovín a produktov, skládka odpadov, lom alebo iná plocha s možnosťou zaparenia, horenia alebo úletu znečisťujúcich látok alebo iná stavba, objekt, zariadenie a činnosť, ktorá znečisťuje alebo môže znečisťovať ovzdušie; vymedzený je ako súhrn všetkých zariadení a činností v rámci funkčného celku a priestorového celku. (§ 3 ods. 1, písm. a) zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší).

Malý zdroj znečisťovania ovzdušia, ktorý je kategorizovaný podľa ustanovení § 3 ods. 2 písm. c) zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší a § 4 ods. 1 vyhlášky MPŽP a RR SR č. 356/2010 Z. z. je:

- ostatný technologický celok, ktorého súčasťou technológie je spaľovanie paliva s menovitým tepelným príkonom do 0,3 MW,
- plochy, na ktorých sa vykonávajú práce, ktoré môžu spôsobovať znečisťovanie ovzdušia,
- skládky palív, surovín, produktov a odpadov,
- a stavby, zariadenia a činnosti znečisťujúce ovzdušie, ak nie sú súčasťou veľkého zdroja alebo stredného zdroja.

Prevádzkovateľom zdroja znečisťovania ovzdušia je osoba, ktorá má právo prevádzkovať alebo riadiť zdroj znečisťovania ovzdušia (§ 2 písm. f) zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší). Prevádzkovateľ malého zdroja je **povinný oznámiť každoročne do 15. februára** mestu za každý malý zdroj znečisťovania ovzdušia spotrebu palív a surovín, z ktorých znečisťujúce látky vznikajú a ďalšie údaje potrebné na zistenie množstva a škodlivosti znečisťujúcich látok vypustených do ovzdušia za uplynulý rok, najmä o druhu a kvalitatívnych ukazovateľoch palív a surovín, počte prevádzkových hodín malého zdroja znečisťovania ovzdušia a o druhu a účinnosti odlučovacích zariadení. Vzor oznámenia je prílohou VZN č. 153/2017 o ovzduší a o poplatku za znečisťovanie ovzdušia malými zdrojmi znečisťovania.

Poplatok za znečisťovanie ovzdušia platia právnické osoby a fyzické osoby oprávnené na podnikanie, ktoré prevádzkujú malé zdroje znečisťovania ovzdušia.

O poplatku právnickej osoby a fyzickej osoby oprávnenej na podnikanie, ktorá prevádzkuje malý zdroj znečisťovania ovzdušia rozhoduje mesto. Mesto preskúma údaje uvedené v oznámení podľa čl. 5, odseku 5.1. VZN č. 153/2017 a na základe množstva a škodlivosti znečisťujúcich látok vypustených do ovzdušia alebo spotreby palív a surovín **vydá rozhodnutie, v ktorom určí ročný poplatok prevádzkovateľa malého zdroja za znečisťovanie ovzdušia** v predchádzajúcom roku, výšku a termíny splátok poplatku a ďalšie podmienky týkajúce sa poplatkovej povinnosti prevádzkovateľa malého zdroja.

Poplatok prevádzkovateľa malého zdroja znečisťovania ovzdušia sa pre každý zdroj určuje na kalendárny rok paušálnou sumou do výšky 663,87 eura na základe údajov oznámených podľa VZN č. 153/2017 úmerne k množstvu a škodlivosti vypustených znečisťujúcich látok alebo k spotrebe palív a surovín, z ktorých znečisťujúce látky vznikajú.

Ročný poplatok prevádzkovateľa malého zdroja znečisťovania ovzdušia pozostáva zo súčtu poplatkov za všetky ním prevádzkované malé zdroje znečisťovania ovzdušia v jednom meste.

Poplatky platené prevádzkovateľmi malého zdroja sú príjmom rozpočtu mesta.

O poplatkoch právnickej osoby a fyzickej osoby oprávnenej na podnikanie, ktorá prevádzkuje **veľký zdroj znečisťovania ovzdušia alebo stredný zdroj znečisťovania ovzdušia** rozhoduje **okresný úrad**.

Sadzby za najviac využívané malé zdroje znečisťovania ovzdušia v meste Trebišov:

Plynné palivo

do 2 500 m³ 38 EUR

nad 2 500 do 5 000 m³ 74 EUR

nad 5 000 do 10 000 m³ 110 EUR

nad 10 000 do 20 000 m³ 147 EUR

nad 20 000 do 25 000 m³ 183 EUR

nad 25 000 do 30 000 m³ 220 EUR

nad 30 000 do 35 000 m³ 257 EUR

nad 35 000 do 40 000 m³ 293 EUR

nad 40 000 do 45 000 m³ 329 EUR

nad 45 000 do 50 000 m³ 366 EUR

Viac ako 50 000 m³ 548 EUR

Drevo a pelety

do 10 ton 55 EUR

nad 10 do 20 ton 110 EUR

nad 20 do 40 ton 165 EUR

nad 40 do 60 ton 220 EUR

Viac ako 60 ton 275 EUR

Kvapalné palivo

do 3 ton 183 EUR

nad 3 do 6 ton 366 EUR

nad 6 do 10 ton 548 EUR

Viac ako 10 ton 663 EUR

Čerpacie stanice pohonných látok podľa množstva zmanipulovaných pohonných hmôt (benzín, nafta a pod.):

m³/rok predaných pohonných látok

do 150 m³ 55 EUR

nad 150 do 250 m³ 110 EUR

nad 250 do 350 m³ 220 EUR

Viac ako 350 m³ 330 EUR

Výška poplatku za samostatné skládky palív a sypkých stavebných hmôt:

Druh skladovaného materiálu:

Plocha skládky v m² Tuhé palivo okrem dreva Stavebný materiál

do 100 147 EUR 55 EUR

nad 100 do 250 293 EUR 74 EUR

nad 250 do 500 366 EUR 147 EUR

Viac ako 500 548 EUR 293 EUR

Výška poplatku za potravinárske mlyny s projektovanou kapacitou do 5 t/h 110 EUR

Prevádzkovanie malých zdrojov znečisťovania ovzdušia a výber poplatkov v meste Trebišov

Mesto Trebišov je príslušným orgánom ochrany ovzdušia podľa § 2 ods. 2 zákona č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších zmien a doplnkov pre malé zdroje znečisťovania ovzdušia.

Výkon úradu ochrany ovzdušia pre malé zdroje znečisťovania zabezpečuje Mestský úrad Trebišov, oddelenie výstavby a majetku.

Mesto Trebišov ako orgán ochrany ovzdušia vydáva rozhodnutia o určení poplatku za znečisťovanie ovzdušia v súlade so správnym poriadkom, t. z. zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov.

Rozhodnutia o určení poplatku za znečisťovanie ovzdušia sú prevádzkovateľom malých zdrojov zasielané elektronickým úradným dokumentom cez elektronickú schránku. S úradným dokumentom je spojená aj doložka právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia.

V kontrolovaných rokoch 2018 – 2020 oznámilo malé zdroje znečisťovania ovzdušia v meste Trebišov od 116 do 119 podnikateľských subjektov – prevádzkovateľov malých zdrojov.

Tabuľka výberu poplatkov za malý zdroj znečisťovania ovzdušia

Rok	Počet rozhodnutí	Suma poplatkov v €	Suma uhradených poplatkov v €	Nedoplatky Preplatky v €
2018	117	16 858,00	16 858,00	0,00
2019	116	16 547,00	16 547,00	0,00
2020	119	16 211,00	16 359,00	-148,00

Celková suma vyrubených poplatkov za malé zdroje znečisťovania ovzdušia sa pohybuje na úrovni od 16 211 € do 16 858 €. Poplatky väčšina podnikateľských subjektov – prevádzkovateľov malých zdrojov znečisťovania ovzdušia uhradza v termíne splatnosti, niektoré firmy však uhrádzajú poplatky aj s niekoľkomesačným omeškaním.

Nedoplatky za znečisťovanie ovzdušia za roky 2018 – 2020 mesto neviduje. V roku 2020 jeden podnikateľský subjekt uhradil dvojnásobnú výšku určeného poplatku a tak vznikol preplatok 148,00 €.

Tabuľka výberu poplatkov (v €) podľa druhov malého zdroja znečisťovania ovzdušia (MZZO):

Rok	MZZO plyn	MZZO drevo	MZZO motor. nafta	MZZO čerpacie stanice PHM	MZZO mlyny	MZZO syntet. látky	MZZO skládky sypkého materiálu	Suma poplatkov
2018	14 939,00	660,00	366,00	495,00	110,00	233,00	55,00	16 858,00
2019	14 505,00	605,00	549,00	495,00	110,00	233,00	55,00	16 547,00
2020	14 219,00	550,00	549,00	495,00	110,00	233,00	55,00	16 211,00

Najvyšší podiel poplatkov (cca 88 %) za malé zdroje znečisťovania ovzdušia podľa druhov zdroja znečisťovania tvoria poplatky za zdroje na **plynné palivo**. Sú to hlavne vykurovacie zdroje podnikateľských prevádzok na zemný plyn.

Sedem podnikateľských subjektov vykuruje svoje prevádzky **drevom**. Tri subjekty majú ročnú spotrebu palivového dreva do 10 ton a ich ročné poplatky sú 55 €. Tri subjekty majú ročnú spotrebu dreva nad 10 do 20 ton a ich ročné poplatky sú 110 €. Jeden subjekt má spotrebu dreva nad 20 a do 40 ton a jeho ročný poplatok za malý zdroj znečisťovania ovzdušia je 165 €.

Kvapalné palivo – motorovú naftu používajú prevádzkovatelia malých zdrojov znečisťovania ovzdušia len na prevádzku záložných zdrojov energie pri výpadku elektrického prúdu. Ide hlavne o nemocnicu s poliklinikou, zdravotnícke zariadenia, telekomunikačných operátorov a veľké obchodné jednotky. Minimálna sadzba poplatku za kvapalné palivo je 183 € pri ročnej spotrebe paliva do 3 ton. Táto spotreba nebola počas kontrolovaných rokov 2018 – 2020 prekročená u žiadneho prevádzkovateľa, obyčajne sú to len niekoľkohodinové prevádzky záložných zdrojov – dieselagregátov, pri spotrebe od niekoľkých desiatok litrov do cca 1000 litrov motorovej nafty ročne u nemocnice s poliklinikou.

Malým zdrojom znečisťovania ovzdušia sú aj malé **čerpacie stanice pohonných hmôt (PHM)**. Na území mesta Trebišov prevádzku malých čerpacích staníc PHM oznamujú štyri firmy. Tri firmy majú ročný obrat do 150 m³ PHM a ich ročný poplatok za znečistenie ovzdušia je 55 €. Jedna firma má ročný obrat nad 350 m³ PHM s poplatkom 330 €.

V meste Trebišov je v prevádzke jeden **potravinársky mlyn** s projektovanou kapacitou do 5t/h, kvalifikovaný ako malý zdroj znečisťovania ovzdušia. Ročný poplatok pri tomto druhu znečisťovania ovzdušia je 110 €.

Znečisťovanie ovzdušia **syntetickými látkami** (farby, rozpúšťadla a pod.) každoročne oznamujú dve firmy. Výška poplatku za malý zdroj znečisťovania ovzdušia pri druhu znečistenia – technologickými celkami sa určuje podľa § 6 ods. 6 zákona č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov pre každý prípad osobitne na základe množstva a škodlivosti znečisťujúcich látok vypustených do ovzdušia. Ročné poplatky za znečistenie syntetickými látkami v meste Trebišov sú 50 a 183 €.

Znečistenie ovzdušia za **samostatné skládky palív a sypkých stavebných hmôt** oznamuje len jeden podnikateľský subjekt a to za skládku piesku na ploche 80 m². Poplatok je v tomto prípade 55 €.

Pri všetkých rozhodnutiach o určení poplatku za znečisťovanie ovzdušia malým zdrojom znečisťovania za kontrolované roky 2018 – 2020 boli sadzby poplatkov za všetky druhy znečisťovania stanovené správne - v súlade s platným VZN o ovzduší a o poplatku za znečisťovanie ovzdušia malými zdrojmi znečisťovania.

Po uplynutí termínu na podanie oznámenia o prevádzkovaných malých zdrojoch znečisťovania ovzdušia a údajoch potrebných pre určenie výšky poplatku (do 15. februára) zasiela Mesto Trebišov ako Úrad ochrany ovzdušia každoročne výzvy a opakované výzvy na poskytnutie údajov subjektom, ktoré si povinnosť nesplnili.

Záver – zistené nedostatky:

1. Pri rozhodnutiach o vyrubení poplatku za znečisťovanie ovzdušia malými zdrojmi znečisťovania chýba vyznačenie základnej finančnej kontroly, čo je v rozpore s § 7, ods. 1 a 2 zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Orgán verejnej správy má povinnosť základnou finančnou kontrolou overovať súlad každej finančnej operácie alebo jej časti, ktorou je príjem, poskytnutie alebo použitie verejných financií, právny úkon alebo iný úkon majetkovej povahy.
2. Stále existuje viacero prevádzkovateľov malých zdrojov, ktorí si neplnia povinnosť oznámiť malý zdroj znečisťovania ovzdušia a vyhýbajú sa tak plateniu poplatkov.

Odporúčania:

- Vzhľadom na vysoký počet rozhodnutí o určení poplatku za malý zdroj znečisťovania ovzdušia odporúčam elektronický výkon základnej finančnej kontroly.
- Zaslať výzvy na oznámenie malého zdroja znečisťovania ovzdušia prevádzkovateľom, ktorí sa tejto povinnosti vyhýbajú. Spolu s orgánom ochrany ovzdušia bol spracovaný zoznam ďalších možných, zatiaľ neprihlásených prevádzkovateľov malých zdrojov znečisťovania ovzdušia.
- Upozornenie na povinnosť oznamovať prevádzkovanie malého zdroja znečisťovania ovzdušia každoročne zverejňovať na internetovej stránke mesta.

Lehoty pre kontrolovaný subjekt:

Návrh správy z kontroly predložený dňa 12.11.2021.

Lehota na podanie námietok k zisteným nedostatkom – do 22.11.2021.

Lehota na predloženie písomného zoznamu opatrení prijatých na nápravu nedostatkov zistených pri kontrole a odstránení príčin ich vzniku – do 31.1.2022.

Lehota na splnenie prijatých opatrení na nápravu nedostatkov zistených pri kontrole – do 30.4.2022.

Lehota na predloženie dokumentácie preukazujúcej splnenie prijatých opatrení – do 31.5.2022.

Námietky k návrhu správy a k návrhu lehôt neboli podané.

V Trebišove, dňa 24.11.2021

Ing. Ľubomír Princík
hlavný kontrolór mesta